

Resum de les opinions del Grup de Lectura en la trobada del 16 de febrer de 2009 sobre L'ELEGÀNCIA DE L'ERICÓ de Muriel Barbery:

Tot i que en general el llibre va ser acceptat com a bo, els membres del Grup van mostrar una clara disparitat de criteris a l'hora d'analitzar segons quins aspectes de l'obra de Barbery. Es va considerar un llibre emotiu, que invita clarament a la reflexió pel seu retrat-denúncia dels arquetips en el rol social, i també es va definir com un brillant exercici filosòfic i una crida al bon gust gramatical en què l'autora, per ofici i vocació, s'hi troba molt a gust. També es va opinar particularment que potser era un llibre que, per la seva densitat en segons quins fragments, calia llegir-lo a poc a poc i dilatadament. S'hi van trobar també pinzellades d'existencialisme.

Pel que fa als personatges, sobretot es va destacar el triangle protagonista: la portera autodidacta, la nena superdotada i l'exòtic inquilí japonès, personatges d'alguna manera marginals, que trenquen motlles i estereotips i que provoquen en el comú de la gent una sensació d'estranyesa perquè no responen als cànons previstos. L'obra es podria considerar també un conte amb tres herois molt particulars, posseïdors d'un món interior d'una gran riquesa i complexitat. Com a retret col·lectiu als tres personatges principals, es podria dir que tots critiquen l'elitisme, però d'alguna manera també hi acaben caient.

Pel que fa a Renée, la portera, se la va definir com un símbol, potser un pèl allunyat de la realitat, però que vol representar la força de l'individu enfront de les dificultats derivades de l'extracció social humil pel que fa sobretot a l'accés a la cultura, tot i que, per conservar el poc que té, s'estima més ocultar el que sap per no descol·locar la gent que l'envolta.

Paloma, la nena de dotze anys superdotada, va suscitar un cert rebuig entre alguns lectors en ser considerada repel·lent i una "rebel sense causa", ja que el sarcasme amb què impregna constantment les seves reflexions sembla, potser, poc justificat per la seva curta experiència vital. Precisament la barreja que aquest personatge i l'obra en general presenten entre la ternura i el sarcasme pot provocar, en alguns moments, una certa confusió, segons pensen alguns lectors.

Del japonès Kakuro Ozu, se'n va valorar el gust exquisit i el paper de modificador d'esquemes, gairebé revolucionari, que la seva presència suscita en l'entorn de la novel·la, però se li va retreure que el seu enamorament envers Renée —suposant que realment existís, que tampoc queda clar— pot semblar un pèl precipitat.

En la part més positiva, hi ha qui va declarar que feia molts anys que no llegia una obra tan bona i que la considerava un homenatge a la gent d'origen humil que aconseguia obrir-se pas a través de l'estudi i la cultura, i també al gran nombre de persones abocades a desenvolupar activitats professionals que estan molt per sota de les seves aptituds intel·lectuals reals.

El final de l'obra, com sol passar ben sovint, va suscitar clares contraposicions: hi ha qui va considerar que l'element tràgic de la mort de Renée és un recurs fàcil i gratuït — un final a la japonesa—, i que la novel·la hagués pogut concloure's sense aquest desenllaç tan sobtat. D'altra banda, va haver-hi lectors que van trobar el final adequat i emotiu, i que crea un equilibri entre la mort de Renée i la nova apetència per la vida de Paloma, un personatge, per cert, que la tipografia de l'edició catalana del llibre maltracta una mica, ja que la lletra triada per als seus fragments, molt fina i de pal sec, es contradiu directament amb la densitat i la llargada dels paràgrafs que Paloma Josse redacta.

Finalment, va elogiar-se el llenguatge poètic de l'obra i un gran nombre de frases que els lectors va valorar com a molt belles, tant per la seva forma com per les profundes idees que exposen. La gran sort de tenir entre els membres del Grup de Lectura una ciutadana francesa que ha residit a París, i molt a prop d'on té lloc la novel·la, ens va permetre saber que al voltant de la Rue de la Grenelle hi ha personatges i ambients molt similars als explicats en el llibre de Barbery, i que les porteres il·lustrades no són un cas tan estrany per aquells barris parisencs a l'esquerra del Sena. També es va reprendre el debat sobre quina mena de llibres guanyaven el Premi Llibreter, ja que semblen textos d'una naturalesa i d'unes característiques molt semblants. Suposo que és un "misteri" que tractarem de resoldre més endavant.

Com sempre, el nostre agraïment més sincer als components del Grup de Lectura per la seva assistència i per les seves encertades contribucions al debat. Us esperem a la nostra pròxima cita:

CALAVERES ATÒNITES, de Jesús Moncada. Edicions 62, 2004, 220 pg.

(dilluns, **16 de març** de 2009, a les 7 de la tarda).